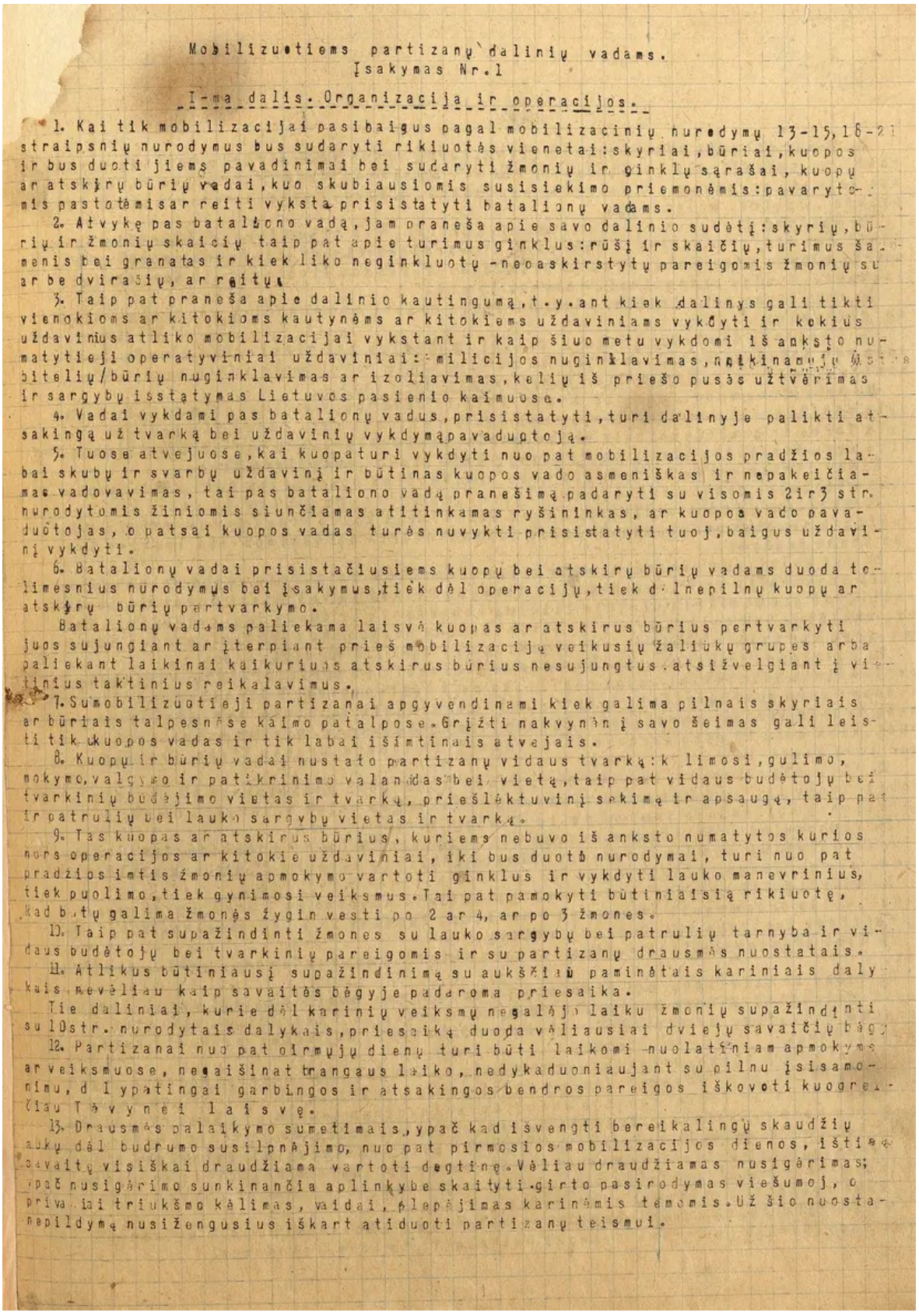
1945 05 07 · Dzūkų grupės vado įsakymas Nr. 1 (I dalis)

Lietuvos ypatingasis archyvas · Dzūkų grupės vado įsakymas Nr. 1, 1945 05 07, I dalis · lietuvių kalba

Mobilizuotiems partizanų dalinių vadams.
Įsakymas Nr.1

I-ma dalis. Organizacija ir operacijos.

1. Kai tik mobilizacijai pasibaigus pagal mobilizacinių nurodymų 13-15, 16-21 straipsnių nurodymus bus sudaryti rikiuotės vienetai: skyriai, būriai, kuopos ir bus duoti jiems pavadinimai bei sudaryti žmonių ir ginklų sąrašai, kuopų ar atskirų būrių vadai, kuo skubiausiomis susisiekimo priemonėmis: pavarytomis pastotėmis ar reiti vyksta prisistatyti batalionų vadams.

2. Atvykę pas batalionų vadą, jam praneša apie savo dalinio sudėtį: skyrių, būrių ir žmonių skaičių taip pat apie turimus ginklus: rūšį ir skaičių, turimus šaudmenis bei granatas ir kiek liko neginkluotų - neoaskirstytų pareigomis žmonių su ar be dviračių, ar reitų.

3. Taip pat praneša apie dalinio kautingumą, t.y. ant kiek dalinys gali tikti vienokioms ar kitokioms kautynėms ar kitokiems uždaviniams vykdyti ir kokius uždavinius atliko mobilizacijai vykstant ir kaip šiuo metu vykdomi iš anksto numatytieji operatyviniai uždaviniai: milicijos nuginklavimas, naikinamųjų [illegible] bitelių/būrių nuginklavimas ar izoliavimas, kelių iš priešo pusės užtvėrimas ir sargybų isstatymas Lietuvos pasienio kaimuose.

4. Vadai vykdami pas batalionų vadus, prisistatyti, turi dalinyje palikti atsakingą už tvarką bei uždavinių vykdymą pavaduotoją.

5. Tuose atvejuose, kai kuopaturi vykdyti nuo pat mobilizacijos pradžios labai skubų ir svarbų uždavinį ir būtinas kuopos vado asmeniškas ir nepakeičiamas vadovavimas, tai pas bataliono vadą pranešimą padaryti su visomis 2ir3 str. nurodytomis žiniomis siunčiamas atitinkamas ryšininkas, ar kuopos vado pavaduotojas, o patsai kuopos vadas turės nuvykti prisistatyti tuoj, baigus uždavinį vykdyti.

6. Batalionų vadai prisistačiusiems kuopų bei atskirų būrių vadams duoda tolimesnius nurodymus bei įsakymus, tiek dėl operacijų, tiek dėl nepilnų kuopų ar atskirų būrių pertvarkymo.

Batalionų vadams paliekama laisvė kuopas ar atskirus būrius pertvarkyti juos sujungiant ar įterpiant prieš mobilizaciją veikusių žaliukų grupes arba paliekant laikinai kaikuriuos atskirus būrius nesujungtus, atsižvelgiant į vietinius taktinius reikalavimus.

7. Sumobilizuotieji partizanai apgyvendinami kiek galima pilnais skyriais ar būriais talpesnėse kaimo patalpose. Grįžti nakvynėn į savo šeimas gali leisti tik kuopos vadas ir tik labai išimtinais atvejais.

8. Kuopų ir būrių vadai nustato partizanų vidaus tvarką: kėlimosi, gulimo, mokymo, valgymo ir patikrinimo valandas bei vietą, taip pat vidaus budėtojų bei tvarkinių budėjimo vietas ir tvarką, priešlėktuvinį sekimą ir apsaugą, taip pat ir patrulių bei lauko sargybų vietas ir tvarką.

9. Tas kuopas ar atskirus būrius, kuriems nebuvo iš anksto numatytos kurios nors operacijos ar kitokie uždaviniai, iki bus duotų nurodymai, turi nuo pat pradžios imtis žmonių apmokymo vartoti ginklus ir vykdyti lauko manevrinius, tiek puolimo, tiek gynimosi veiksmus. Taip pat pamokyti būtiniausią rikiuotę, kad būtų galima žmonės žygin vesti po 2 ar 4, ar po 3 žmones.

10. Taip pat supažindinti žmones su lauko sargybų bei patrulių tarnyba ir vidaus budėtojų bei tvarkinių pareigomis ir su partizanų drausmės nuostatais.

11. Atlikus būtiniausį supažindinimą su aukščiau paminėtais kariniais dalykais nevėliau kaip savaitės bėgyje padaroma priesaika.

Tie daliniai, kurie dėl karinių veiksmų negalėjo laiku žmonių supažindinti su 10str. nurodytais dalykais, priesaiką duoda vėliausiai dviejų savaičių bėgyje.

12. Partizanai nuo pat pirmųjų dienų turi būti laikomi nuolatiniam apmokymui ar veiksmuose, negaišinat brangaus laiko, nedykaduoniaujant su pilnu įsisamonimu, d l ypatingai garbingos ir atsakingos bendros pareigos iškovoti kuogreičiau Tėvynei laisvę.

13. Drausmės palaikymo sumetimais, ypač kad išvengti bereikalingų skaudžių aukų dėl budrumo susilpnėjimo, nuo pat pirmosios mobilizacijos dienos, ištisą savaitę visiškai draudžiama vartoti degtinę. Vėliau draudžiamas nusigėrimas; ypač nusigėrimo sunkinančia aplinkybe skaityti girto pasirodymas viešumoj, o privatai triukšmo kėlimas, vaidai, plepėjimas karinėmis temomis. Už šio nuostato nepildymą nusižengusius iškart atiduoti partizanų teismui.

Apie dokumentą

Dzūkų grupės vado Juozo Vitkaus-Kazimieraičio 1945 m. gegužės 7 d. įsakymas Nr. 1 partizanų dalinių vadams dėl grupės ir jos dalinių vidaus tvarkos, vadovavimo ir tarpusavio ryšių organizavimo, ūkio reikalų tvarkymo, pirmosios pagalbos sužeistiesiems teikimo ir kt. Mašinraštis ant languoto popieriaus; čia pateiktas pirmasis lapas – „I-ma dalis. Organizacija ir operacijos“, 1–13 punktai. Jame nustatoma, kaip po mobilizacijos sudaryti skyrius, būrius ir kuopas, prisistatyti batalionų vadams, apgyvendinti partizanus, juos apmokyti, prisaikdinti ir palaikyti drausmę (pirmąją savaitę visiškai draudžiama vartoti degtinę). Saugomas Lietuvos ypatingajame archyve.

Iššifruotas tekstas · lietuvių k.

Mobilizuotiems partizanų dalinių vadams.
Įsakymas Nr. 1

I-ma dalis. Organizacija ir operacijos.

1. Kai tik mobilizacijai pasibaigus pagal mobilizacinių nurodymų 13–15, 18–2[neįsk.] straipsnių nurodymus bus sudaryti rikiuotės vienetai: skyriai, būriai, kuopos ir bus duoti jiems pavadinimai bei sudaryti žmonių ir ginklų sąrašai, kuopų ar atskirų būrių vadai, kuo skubiausiomis susisiekimo priemonėmis: pavarytomis pastotėmis ar raiti vyksta prisistatyti batalionų vadams.
2. Atvykę pas bataliono vadą, jam praneša apie savo dalinio sudėtį: skyrių, būrių ir žmonių skaičių taip pat apie turimus ginklus: rūšį ir skaičių, turimus šaudmenis bei granatas ir kiek liko neginkluotų – nepaskirstytų pareigomis žmonių su ar be dviračių, ar raitų.
3. Taip pat praneša apie dalinio kautingumą, t. y. ant kiek dalinys gali tikti vienokioms ar kitokioms kautynėms ar kitokiems uždaviniams vykdyti ir kokius uždavinius atliko mobilizacijai vykstant ir kaip šiuo metu vykdomi iš anksto numatytieji operatyviniai uždaviniai: milicijos nuginklavimas, naikinamųjų(?) [neįsk.]bitelių/būrių nuginklavimas ar izoliavimas, kelių iš priešo pusės užtvėrimas ir sargybų išstatymas Lietuvos pasienio kaimuose.
4. Vadai vykdami pas batalionų vadus, prisistatyti, turi dalinyje palikti atsakingą už tvarką bei uždavinių vykdymą pavaduotoją.
5. Tuose atvejuose, kai kuopa turi vykdyti nuo pat mobilizacijos pradžios labai skubų ir svarbų uždavinį ir būtinas kuopos vado asmeniškas ir nepakeičiamas vadovavimas, tai pas bataliono vadą pranešimą padaryti su visomis 2 ir 3 str. nurodytomis žiniomis siunčiamas atitinkamas ryšininkas, ar kuopos vado pavaduotojas, o patsai kuopos vadas turės nuvykti prisistatyti tuoj, baigus uždavinį vykdyti.
6. Batalionų vadai prisistačiusiems kuopų bei atskirų būrių vadams duoda tolimesnius nurodymus bei įsakymus, tiek dėl operacijų, tiek d[ė]l nepilnų kuopų ar atskirų būrių pertvarkymo. Batalionų vadams paliekama laisvė kuopas ar atskirus būrius pertvarkyti juos sujungiant ar įterpiant prieš mobilizaciją veikusių žaliukų grupes arba paliekant laikinai kaikuriuos atskirus būrius nesujungtus, atsižvelgiant į vietinius taktinius reikalavimus.
7. Sumobilizuotieji partizanai apgyvendinami kiek galima pilnais skyriais ar būriais talpesnėse kaimo patalpose. Grįžti nakvynėn į savo šeimas gali leisti tik kuopos vadas ir tik labai išimtinais atvejais.
8. Kuopų ir būrių vadai nustato partizanų vidaus tvarką: k[e]limosi, gulimo, mokymo, valgymo ir patikrinimo valandas bei vietą, taip pat vidaus budėtojų bei tvarkinių budėjimo vietas ir tvarką, priešlėktuvinį sekimą ir apsaugą, taip pat ir patrulių bei lauko sargybų vietas ir tvarką.
9. Tas kuopas ar atskirus būrius, kuriems nebuvo iš anksto numatytos kurios nors operacijos ar kitokie uždaviniai, iki bus duoti nurodymai, turi nuo pat pradžios imtis žmonių apmokymo vartoti ginklus ir vykdyti lauko manevrinius, tiek puolimo, tiek gynimosi veiksmus. Tai pat pamokyti būtiniausią rikiuotę, kad būtų galima žmonės žygin vesti po 2 ar 4, ar po 3 žmones.
10. Taip pat supažindinti žmones su lauko sargybų bei patrulių tarnyba ir vidaus budėtojų bei tvarkinių pareigomis ir su partizanų drausmės nuostatais.
11. Atlikus būtiniausį supažindinimą su aukščiau paminėtais kariniais dalykais ne vėliau kaip savaitės bėgyje padaroma priesaika.
Tie daliniai, kurie dėl karinių veiksmų negalėjo laiku žmonių supažindinti su 10 str. nurodytais

dalykais, priesaiką duoda vėliausiai dviejų savaičių bėg[yje].
12. Partizanai nuo pat pirmųjų dienų turi būti laikomi nuolatiniam apmokyme ar veiksmuose, negaišinat brangaus laiko, nedykaduoniaujant su pilnu įsisamonimu d[ė]l ypatingai garbingos ir atsakingos bendros pareigos iškovoti kuogreičiau T ė v y n e i l a i s v ę.
13. Drausmės palaikymo sumetimais, ypač kad išvengti bereikalingų skaudžių aukų dėl budrumo susilpnėjimo, nuo pat pirmosios mobilizacijos dienos, ištisą savaitę visiškai draudžiama vartoti degtinę. Vėliau draudžiamas nusigėrimas; ypač nusigėrimo sunkinančia aplinkybe skaityti girto pasirodymas viešumoj, o privačiai triukšmo kėlimas, vaidai, plepėjimas karinėmis temomis. Už šio nuostato nepildymą nusižengusius iškart atiduoti partizanų teismui.

Vertimas į anglų k. · English translation

Order No. 1 of 7 May 1945 by Juozas Vitkus-Kazimieraitis, commander of the Dzūkai Group, to the commanders of partisan units, on the internal order of the group and its units, command and liaison, supply matters, first aid for the wounded and other matters. Typescript on squared paper; shown here is the first sheet, "Part I. Organisation and operations", points 1–13. It sets out how, after mobilisation, sections, platoons and companies are formed and report to battalion commanders, and how partisans are quartered, trained, sworn in and kept disciplined (including a total ban on vodka in the first week). Held by the Special Archives of Lithuania.

To commanders of mobilised partisan units.
Order No. 1

Part I. Organisation and operations.

1. As soon as, after mobilisation, formation units – sections, platoons, companies – have been set up under articles 13–15, 18–2[?] of the mobilisation instructions, given names, and lists of men and weapons drawn up, commanders of companies or separate platoons shall by the fastest means of transport – requisitioned carts or on horseback – go to report to the battalion commanders.
2. On arrival they report to the battalion commander on the composition of their unit: the number of sections, platoons and men, and on the weapons held – type and number – ammunition and grenades held, and how many men remain unarmed or without assigned duties, with or without bicycles, or mounted.
3. They also report on the unit's combat readiness, i.e. for what kinds of combat or other tasks the unit is fit, what tasks it carried out during mobilisation, and how the pre-planned operational tasks are now being carried out: disarming the militia, disarming or isolating the destruction(?) [illegible] battalions/platoons, blocking roads from the enemy side and posting guards in Lithuanian border villages.
4. Commanders going to report to battalion commanders must leave in the unit a deputy responsible for order and the execution of tasks.
5. Where a company has, from the very start of mobilisation, a very urgent and important task requiring the personal and irreplaceable leadership of the company commander, the report with all the information listed in articles 2 and 3 is sent to the battalion commander via a liaison man or the deputy company commander, and the company commander himself must report immediately after completing the task.
6. Battalion commanders give the reporting company and platoon commanders further instructions and orders, both on operations and on reorganising incomplete companies or separate platoons. Battalion commanders are free to reorganise companies or separate platoons by merging them or incorporating the "žaliukai" groups that operated before mobilisation, or to leave some separate platoons temporarily unmerged, according to local tactical needs.
7. Mobilised partisans are quartered, as far as possible, in full sections or platoons in the more spacious village buildings. Only the company commander may allow men to go home to their families for the night, and only in very exceptional cases.
8. Company and platoon commanders set the partisans' internal routine: hours and place of rising, sleeping, training, meals and roll-call, as well as the posts and procedure for internal duty officers and orderlies, anti-aircraft watch and protection, and the positions and procedure for patrols and field guards.
9. Companies or separate platoons with no pre-planned operations or other tasks must, until instructions are given, begin at once training men to use weapons and to carry out field

manoeuvres, both in attack and in defence. Also teach the most basic drill, so that men can be led on the march in twos or fours, or in threes.
10. Also acquaint the men with field-guard and patrol service, the duties of internal duty officers and orderlies, and the partisan disciplinary rules.
11. After the most essential familiarisation with the above military matters, the oath is taken no later than within a week.
Units that, because of military action, could not familiarise their men in time with the matters in article 10 take the oath within two weeks at the latest.
12. From the very first days partisans must be kept in constant training or action, wasting no precious time, not idling, fully aware of the especially honourable and responsible common duty to win freedom for the Homeland as quickly as possible.
13. For the sake of discipline, and especially to avoid needless painful losses through lowered vigilance, the use of vodka is completely prohibited for a full week from the first day of mobilisation. Thereafter drunkenness is prohibited; an especially aggravating circumstance of drunkenness is appearing drunk in public, and in private – making noise, quarrelling, chattering on military topics. Offenders against this rule are to be handed over immediately to the partisan court.

Pastabos

• Data ir rengėjas (Dzūkų grupės vadas J. Vitkus-Kazimieraitis) nurodyti pagal Lietuvos ypatingojo archyvo aprašą; šiame lape jų nėra. Prisaikdinimo tvarką žr. atskirame dokumente „Lietuvos partizanų priesaika“.

• 3 p. „naikinamųjų(?) [neįsk.]bitelių“ – žodis pažeistas; galbūt „istrebitelių“ (stribų), bet užtikrintai neįskaitoma. 1 p. straipsnių numeris „18–2[neįsk.]“ nukirstas krašte.

• Rašyba išlaikyta („tai pat“, „būtiniausį“, „negaišinat“, „įsisamonimu“, „kaikuriuos“); 1 p. „pastotėmisar“ ir 4 p. „vykdymąpavaduotoją“ (be tarpo originale) perraše atskirta.

• „Žaliukai“ – prieš mobilizaciją veikusios ginkluotos grupės (terminas tekste).

Iššifravo ir išvertė kazimieraitis.lt, 2026 (lietuvių → anglų k.). Šaltinis: Lietuvos ypatingasis archyvas, Lietuvos ypatingasis archyvas